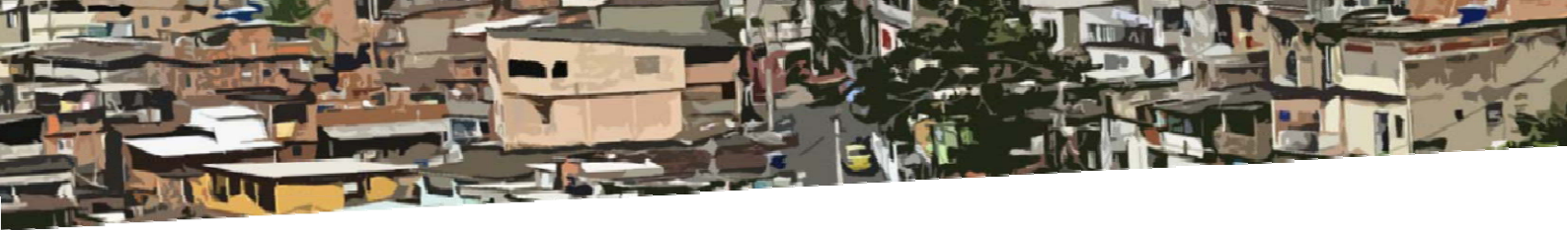

MILAKA UME **MUTURREKO POBREZIA** ETA
GOSETIK ALDENTZEKO BORROKATZEN ARI DIRA

BATU ZAITEZ ALDAKETARAKO

LEHEN HEZKUNTZA 1.a, 2.a eta 3.a
NATURA-ZIENTZIAK

NATURA-ZIENTZIAK. LH, 1.a, 2.a eta 3.a

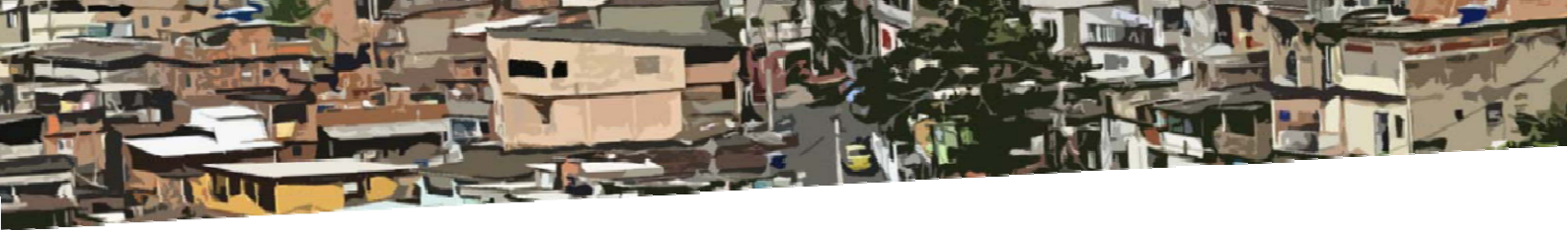
1. eta 2. GIHak, eta haurren eskubideetan duten eragina

“GIH: hazteko aukerak”

Haurrak jolasean Taliten (India). Iturria: SEDen artxiboa.

IRAKASLEAREN FITXA

GAIA: Zientziak, Lehen Hezkuntza (1. mailatik 3.era)

UNITATEAREN IZENBURUA: “GIH: hazteko aukerak”

DENBORALIAZIOA

A SAIOA (45 - 60 minutu)	B SAIOA (45 - 60 minutu)
1. jarduera 2. jarduera 3. jarduera (etxean prestatzeko)	4. jarduera 5. jarduera

1- SARRERA

Unitate honetan, mundu mailako Garapen Iraunkorrerako Helburuak landu nahi dira (GIH), 1. helburua eta 2.a batik bat: pobrezia desagertzea, eta goserik ez izatea, hurrenez hurren. Erakunde publiko eta pribatuek nahiz mundu osoko pertsonak garatu beharreko programa gisa planteatu dira GIHak.

2- HELBURU DIDAKTIKOAK

- Izaki bizidunen beharren eta Lurreko baliabideen arteko orekaz jabetzea.
- Klima-aldaketa eta desorekak identifikatzea, Lurreko bizitzarako eragozpen diren neurrian.
- Lurrean bizitza hobetzeko gizakiak duen gaitasuna balioestea.

3- EBALUAZIO-IRIZPIDEAK ETA IKASTEKO ESTANDARRAK

GIHei dagokion lexikoa ezagutzen eta erabiltzen du.

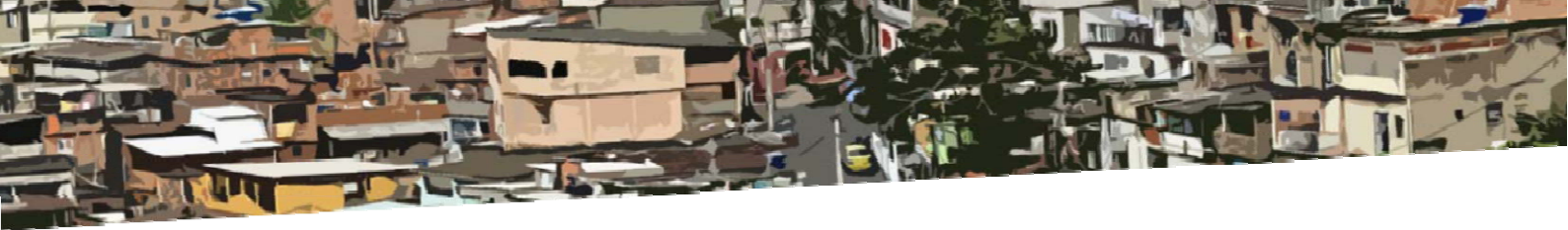
Ikaslearen adinari egokitutako GIHei buruzko informazioa ulertzen du.

Izaki bizidunen, baliabide naturalen eta klima-aldaketaren arteko erlazioa ezagutzen du.

Jabetzen da munduan dauden desorekez, eta pertsonen aukerak baldintzatzen dituztela ohartzen da.

Solidaritate eta justizia balioekin bat egiten du.

4- EDUKIAK / ZEHAR-GAIAK

KONTZEPTUAK	PROZEDURAK	JARRERAK
GIHei buruzko lexikoa Gosea eta pobrezia Izaki bizidunak Lurrean Klima-aldaketa eta Lurrean bizitza aldatzea Haurren eskubideak urratzea	Irudien analisia, GIHei buruzko aurretiazko ideiak aztertzeke GIHei buruzko bideoen azterketa. Pobretutako pertsonen errealitatearekin enpatizatzeke ipuin-kontaktak edo narrazioak. Laburpen-jardueren lanketa (fitxak). Gaien aurkezpena (horma-irudien erakusketak)	Sentiberatasuna pertsonen pobrezia-egoeren eta gehiegikerien aurrean Taldekako arauen onarpena

5- JARDUERAK / OINARRIZKO KONPETENTZIAK

Konpetentzia	Xehetasuna	Jarduerak
Hizkuntza-komunikazioa	Testuen, irudien eta bideoen ulermena. Ahozko adierazpena.	1, 2, 4
Matematika	-	-
Inguru fisikoaren ezagutza eta harekiko elkarrenergina	-	-
Digitala eta informazioaren trataera	Informazioaren bilaketa gidatua Interneten. Irudi digitalen prozesaketa.	3, 5
Gizartea eta herritartasuna	Hizkuntzaren erabilera, beste errealitate batzuk ezagutzeko eta ulertzeke iturri den aldetik. Hizkuntzaren erabilera, munduan den pobreziaz sentiberatzeko bitarteko den aldetik.	1, 2, 4
Kultura eta artea	Laburpen-lanak egitea (marrazkiak, horma-irudiak).	3, 5
Ikasten ikastea	Laburpen-lanak egitea.	3, 5
Norberaren autonomia eta ekimena	Taldekako jardueretan esku hartzea (ekimena, parte-hartzea). Elkarrengketa, jarduera doitzeko modu gisa.	5

6- PRINTZPIO METODOLOGIKOAK

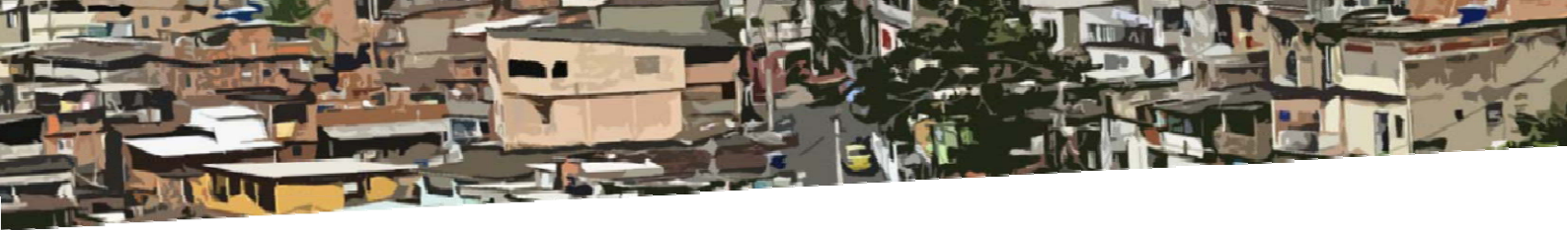
Ikaskuntza esanguratsua, ikasleen aurretiazko ideietatik abiatuta eta ezaguera berriekin erlazionatuz.

Metodologia aktiboa, ikasleen parte-hartze handiarekin eta beren ondorioak ateratzeko aukerak emanda.

“Manipulazio-jardueren” (margotu, ebaki, itsatsi) eta gogoeta edota ikerketarako jardueren arteko lotura.

Talde handian (batzarra) eta talde txikietan (elkarlaneko ikasketa) egiteko jarduerak txandakatzea.

7- **ANIZTASUNAREKIKO ARRETA**

Hezkuntza-premia bereziak dituzten pertsonengan arreta berezia jarriko da, bakoitzaren komunikazio-ahaleginak sustatuz eta baliabide grafikoetan laguntza emanez.

8- **ESPAZIOAK ETA BALIABIDEAK**

Ia jarduera guztiak ikasgelan egiteko pentsatuta daude. Ikerlan txiki bat etxean egitea planteatzen du 3. jarduerak. Ikus-entzunezko baliabideak eskuragarri daude, Interneteko orrietarako loturen bidez. Zenbait jardueraren fitxetarako, beste egile batzuen baliabideak erabili dira; kasu horietan, iturria aipatu da testuan edo orri-oinean.

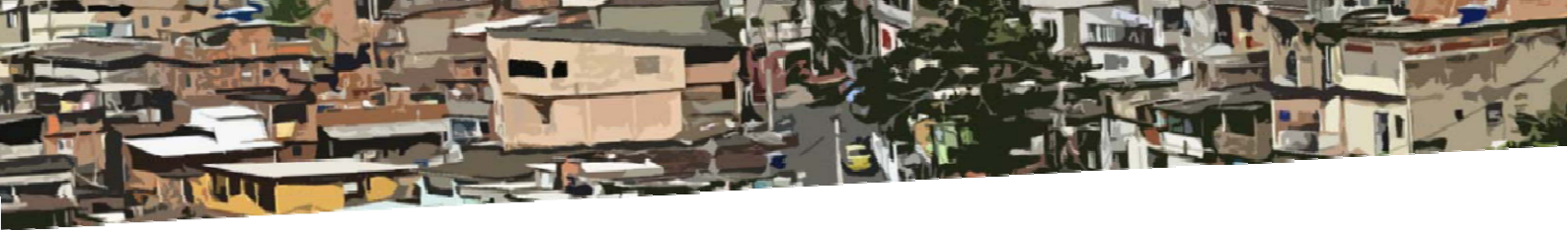
9- **EBALUAZIO-PROZEDURAK**

Etengabeko ebaluazioa, hasierako datuak (aurretiazko ideiak), jardueretan zehar egindakoa aurrerabideak eta unitate amaierako lorpenak (ezaguerak, lanak) hartuta abiapuntutzat.

10- **EBALUAZIO-TRESNAK**

Zuzeneko behaketa
Ahozko parte-hartzea
Banaka edo taldean egindako lanen azterketa

JARDUERAK

1. jarduera. Zergatik daude gosea eta pobrezia?

1. eta 2. GIHetan lantzen diren gaiei buruz haurrek izan ditzaketen ideiak aztertuko ditugu, haien irudimena kontuan hartuta.

*Zer adierazten du Mafaldaren amaren aurpegiak?
Zer erantzungo zenioke zuk Mafaldari?*

*Zer esan nahi du mundu-bolaren gaineko kartelak?
Nork idatzi du zure ustez testua?
Zer uste duzu pentsatzen duela Mafaldak?*

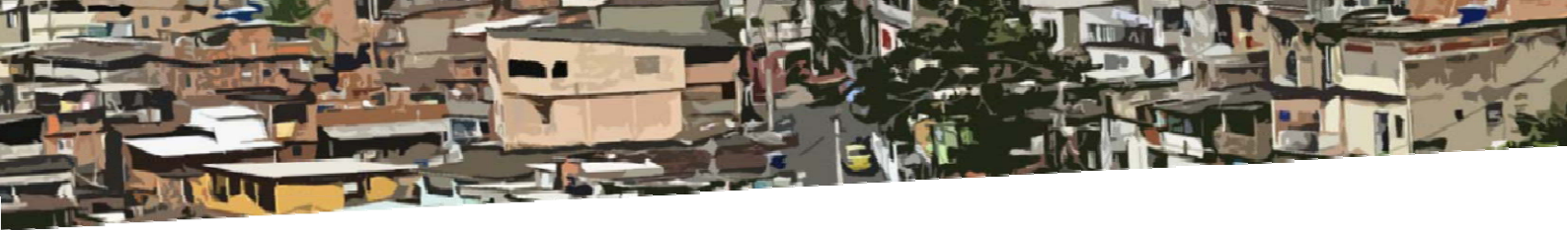
*Nola deskribatuko zenuke komiki hau?
Zergatik haserretu da Mafalda, zure iritziz?*

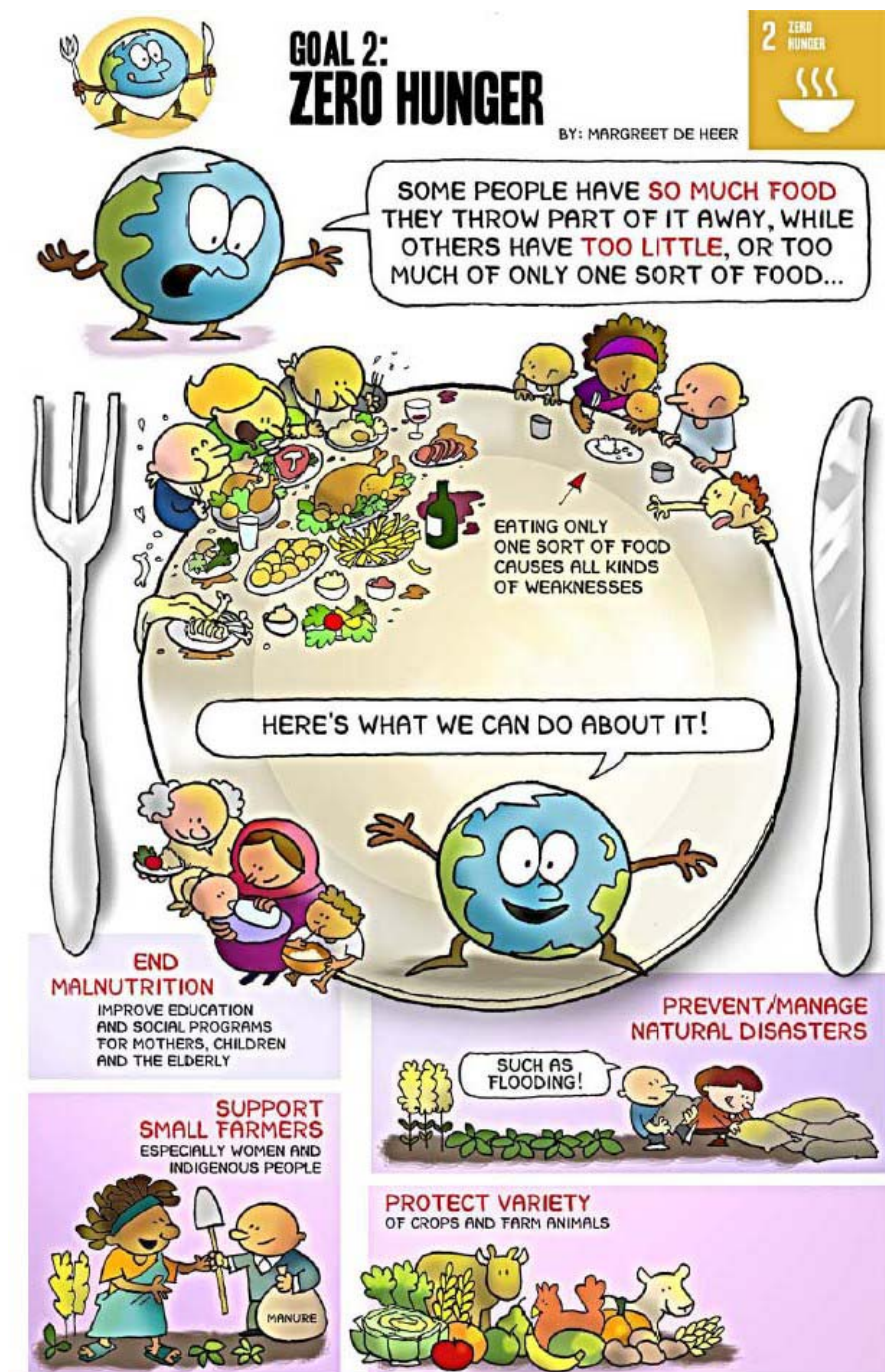
Iturria: Quino, hemen:

www.todohistorietas.com.ar/mafalda.htm

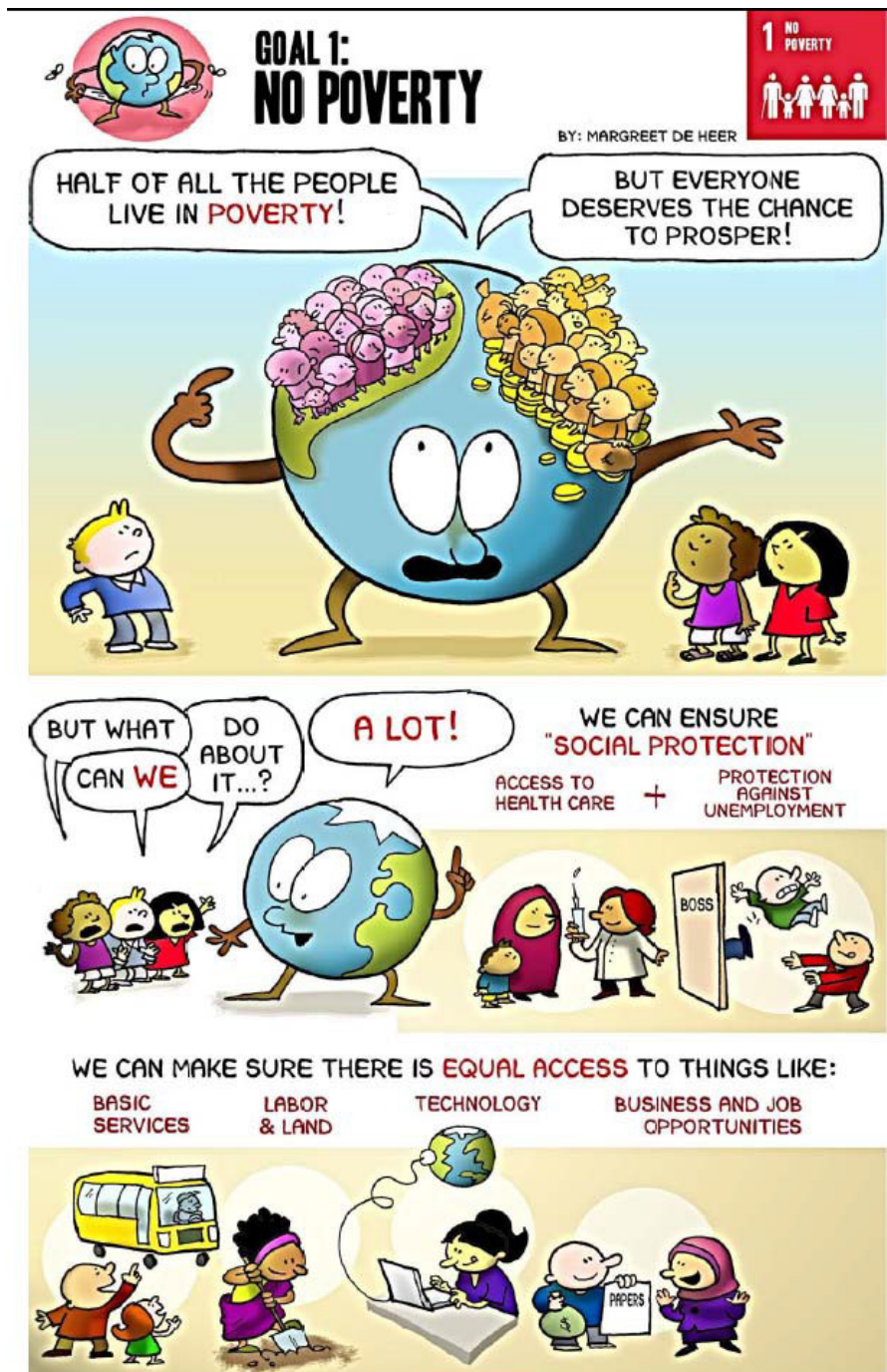
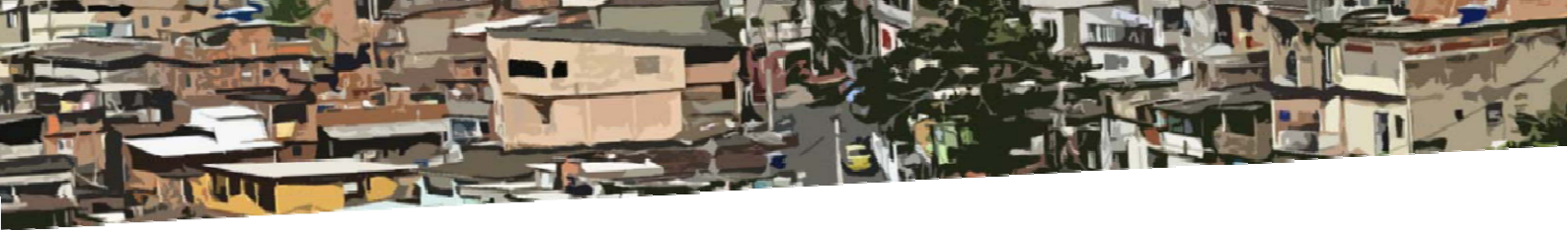

Ikastetxean adar elebidun bat badago (atzerriko lehen hizkuntza ingelesa duena), honako irudi hauetatik abiatuta 1. eta 2. GIHei buruzko ideia-jasa egin daiteke:

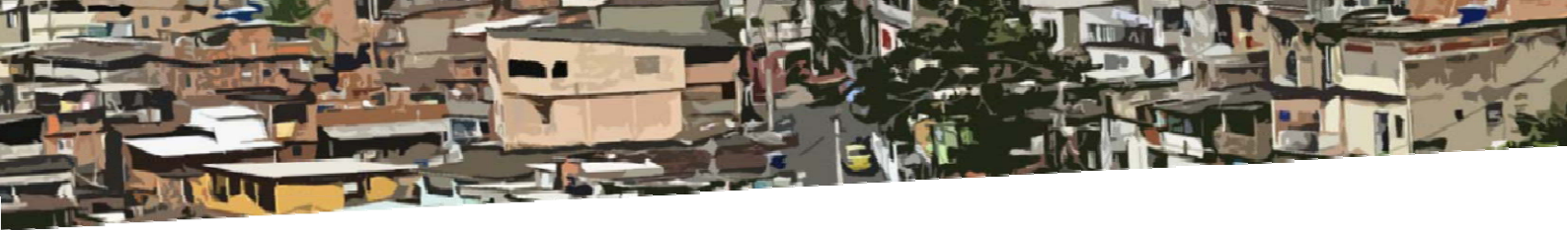
Iturria: Unicef, https://www.unicef.org/agenda2030/files/m-de_heer_full_set.pdf

Iturria: Unicef, https://www.unicef.org/agenda2030/files/m-de_heer_full_set.pdf

2. jarduera: Zer dira GIHak?

Bideoa: Garapen Iraunkorrerako Helburuak (Iturria: CINU Bolivia)

<https://www.youtube.com/watch?v=Zl7MELhBdnI>

Zenbait galdera, gaian sakontzeko:

+ Zergatik hasten da bideoa “zure laguntza behar dugu” esanez?

Deskribatu bideoko astronautak LURREAN aurkitzen duen BIZITZA:

- Bizimoduak
- Izaki bizidunen ezaugarriak
- Izaki bizidunen beharrak

+ Zein dira Lurreko bizitzari mehatxu egiten dioten bi eragozpen handienak?

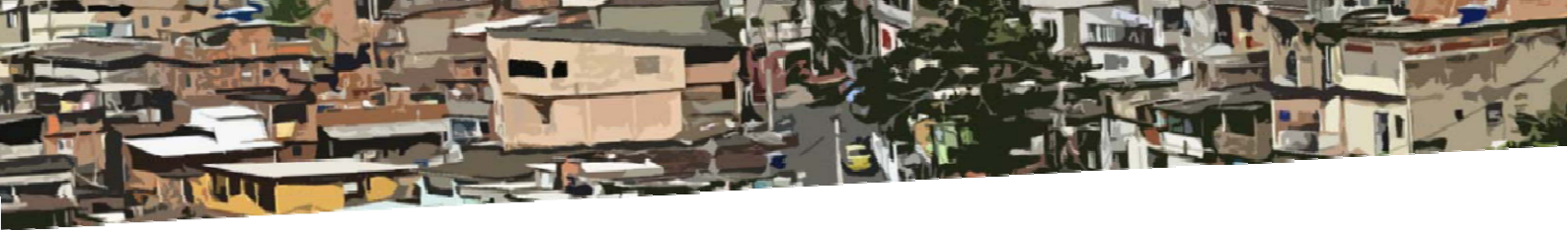
+ Bideoak dioenez, zer superbotere dituzte hegaztiekin, txakurrekin edota landareekin, pertsonen ez dituztenak?

+ Zer superbotere dute pertsonen arazoei irtenbideak emateko?

+ Zertan datza Lurra dituen arazoei irtenbidea emateko plana?

+ Zer gauza zehatz egin ditzakegu plan horren barnean?

3. jarduera. Klima-aldaketaren kausak eta ondorioak

KLIMA-ALDAKETA

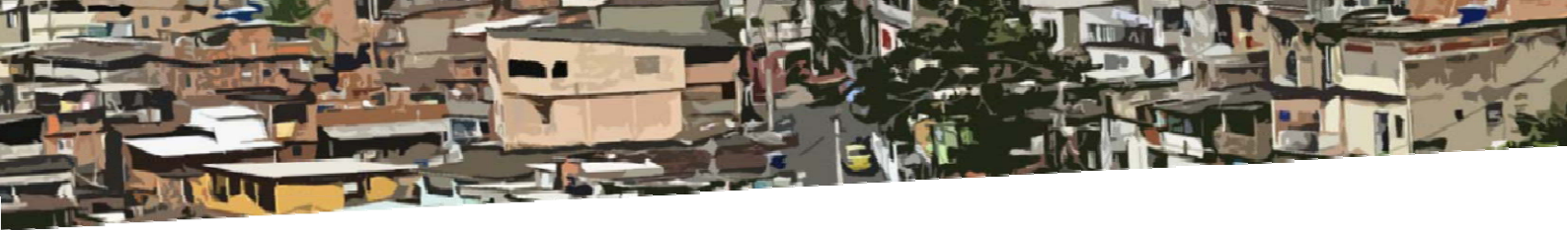
Denborak aurrera egin ahala, klima aldatuz doa, arrazoi naturalen ondorioz nahiz giza jardueren eraginez. Azken urteotan, kezka handia sortu du giza jarduerak eragindako klima-aldaketak. Pertsonen energia-kontsumoa areagotu egin da, eta Lurra berotzea ekarri du horrek. Aldi berean, muturreko ondorioak eragin ditu: eurite ikaragarriak, ekaitzak, tornadoak, uholdeak, lehorteak edota itsas maila igotzea eta kostaldea hondoratzea.

Heldu baten laguntzarekin, bilatu Interneten giza jarduerak eragindako klima-aldaketari buruzko informazioa eta irudiak, eta saiatu honelako taula bat osatzen:

KLIMA-ALDAKETA	
Arrazoiak (zer giza jarduerak eragin dute klima-aldaketa?)	Ondorioak (zer ondorio ditu klima-aldaketak pertsonentzat?)
. . . .	

Bilatu informazioa klima-aldaketak LEHORTEEKIN eta UHOLDEEKIN duen erlazioaz. 1. eta 2. fitxetan, margotu marrazkia, eta erantsi azalpenak karratu txikien barnean.

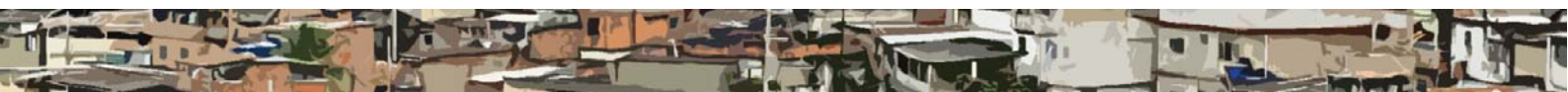

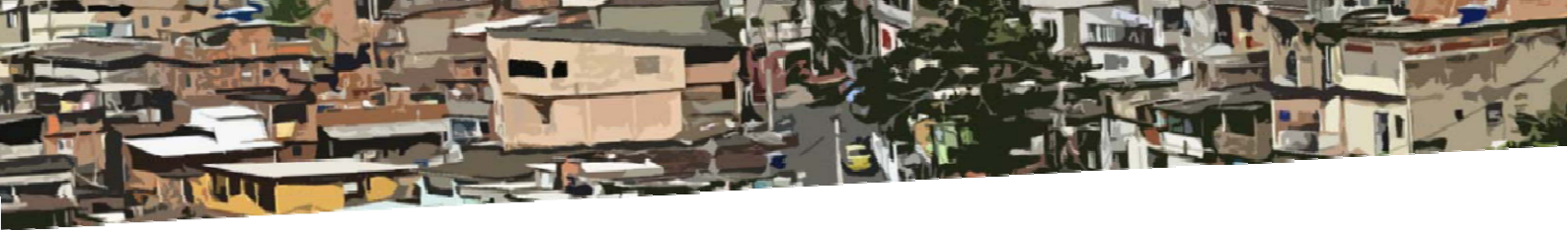
1. ERANSKINA

KLIMA-ALDAKETA: LEHORTEA

Iturria: <http://dibujosa.com/index.php?codigo=14051>

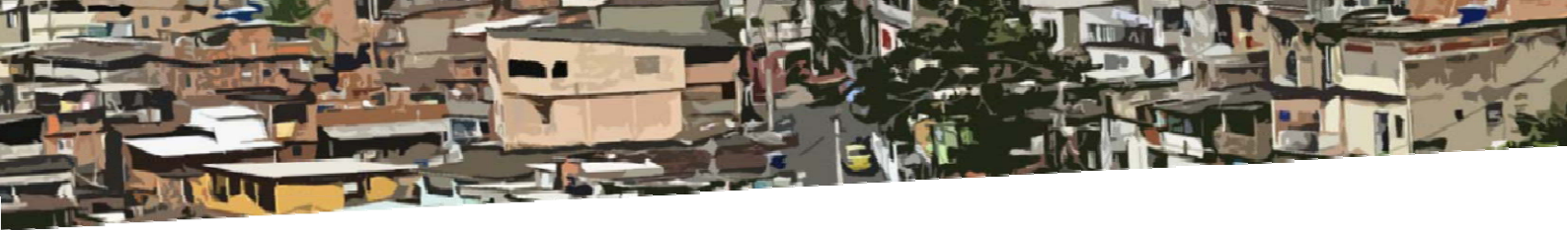
2. ERANSKINA

KLIMA-ALDAKETA: UHOLDEAK

Iturria: <https://www.pinterest.es/pin/409546159855423141/>

4. jarduera. Jennyren historia

Jennyren historia

12 urteko neskato bat da Jenny Vargas, eta nekazarien komunitate batean bizi da, Huertas-en, Boliviako Altiplanoan zehazki. Ia beti, bere anaia Wilfred, bi urtekoa, eraman ohi du bizkarrean, *awayo* deritzon kolore biziko zapi batekin lotuta. Goizean goiz ikusiko dugu, komunitateko iturburura ur bila doanean, etxeetan ez baitute urik iturrietan; edo soroetan ikusiko dugu, patata biltzen, familiako inork ezin baitu huts egin horren beharrezko dituzten diru-sarrerak eskuratzeko sasoi horretan; edo patata saltzen ikusiko dugu, Siberiako kaleetako azokan; eta eskolan ere ikusiko dugu inoiz, oso gutxitan bada ere; izan ere, etxeko lanek, nekazaritzako lanek eta anai-arreben zainketak denbora gutxi uzten diote eskolarako. Wilfred bizkarrean duela beti... Baina aditua da jada horretan, Wilfred baino lehen beste anaia bat zaindu baitzuen, Domingo (8 urte ditu orain), eta Ludmila lehenago (6 urte), eta Leonardo, berriz, lehenago (4 urte).

*Huertasko (Bolivia) neska-mutilak eskulanak egiten.
Iturria: SEDen artxiboa.*

A aukera: neskato batek edo mutiko batek irakur dezake.

B aukera: ipuin-kontaketa (irakasleak konta dezake)

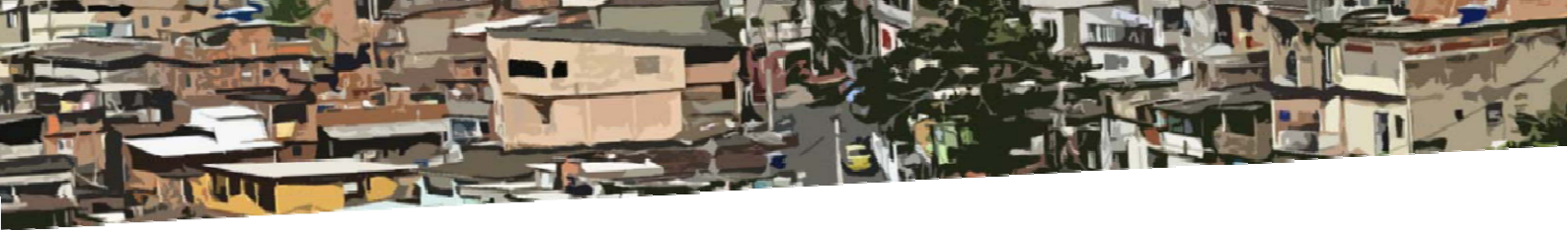
Gogoetarako galderak:

Zer desberdintasun dago zure bizitzaren eta Jennyrenaren artean?

Uste duzu zuk eta Jennyk aukera berak izango dituzuela bizitzan? Zergatik? Zuk dituzun eskubideak era harenak berberak dira?

Zure bizitza eta Jennyrena konparatzen dituzuenean, bizitza arriskuan jartzen duten bi eragozpenetatik (2. jarduerako bideoan ikusitakoaren arabera) zein ageri da nagusiki?

5. jarduera. GIHen aldeko saio kulturala

Jarduera motibatzeke, abesti bat erabiliko da, taldeka lan egin dezaten horrela. Lanaren emaitza baliagarri izango da eskoa-erakusketa bat egiteko.

Abestia: Rap de los ODS (Iturria: Red Pacto Global de Colombia)

https://www.youtube.com/watch?time_continue=60&v=GqZxoE1esss

Hoy me inspira un sueño que pronto será posible,
nuevos objetivos desarrollo sostenible
juntos lograremos que el cambio sea factible
somos personas capaces, no hay metas imposi-
bles.

Objetivos mundiales del desarrollo global
en todos los ámbitos colectivo e individual,
que la pobreza no sea el mal que al alma oxide,
que se garantice las necesidades de la vida.

Que no haya infantes aguantando hambre,
que ningún niño quede abandonado por sus pa-
dres,
y la desnutrición no sea una noticia diaria,
que se extinga el hambre con seguridad alimenta-
ria.

Que se propague la buena energía en multitud
y se muera solo de risa, con la mejor actitud.
El cuerpo es tu templo, resalta tu virtud
disfrutando del derecho obligatorio a la salud.

CORO:

Con este mensaje positivo,
el mundo con un mismo objetivo
hoy lo hacemos posible,
por un desarrollo sostenible.

Si buscamos a los problemas, una solución
encontraremos que la respuesta está en la educa-
ción.

Enseñando a compartir, a no herir el corazón,
a sentir, a vivir en libertad y en unión.

Reconociendo a la mujer, como independiente ser
que todo lo puede hacer, porque querer es poder.
Saber que Pachamama se puede extinguir un día,
por eso cuido el agua, y ahorro energía
ayudando a la economía, y a su desarrollo
y que la minoría, siempre cuente con el apoyo.
Que haya garantías, en salud y cultura,
hospitales, teatros, inversión en infraestructura.

CORO

Que no haya fronteras, de credo, estrato, raza
y reconozcamos el planeta, como nuestra única
casa.

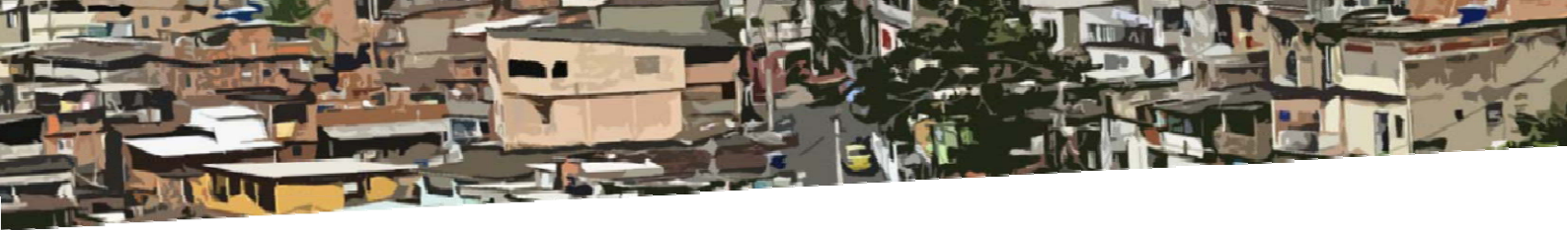
Que haya más metrópolis,
pero se respeten los campos,
la agricultura en la praxis, es el legado de sabios,
con una producción y consumo sostenible
porque el cambio climático amigo
es impredecible.

La solución es tangible, está en actuar:
en cuidar y no arrojar desperdicios al mar,
respetar, la naturaleza, y su diversidad,
tolerar, con justicia y paz en la sociedad.

Tu eres el mayor aliado, no
es cuestión de instituciones
es un pacto global,
tiempo que reacciones.

CORO

Lankidetza

A aukera

Lauzpabost laguneko taldeetan, bilatu irudiak Interneten, eta egin horma-irudi bat gai honi buruz:

“Nola eragiten dioten klima-aldaketak eta desorekek Lurreko bizitzari”.

Giza jarduerak naturan, landareetan, animalengan... nola eragiten duen azter dezakezue.

Interesgarria izan daiteke haurrengan zer-nolako eragina duen azpimarratzea ere.

Horietako ideia asko agertu dira jada 1. jardueran, 2. jarduerari buruzko gogoetan, 4. jardueran, eta jarduera honetako rapean.

B aukera

Lauzpabost laguneko taldeetan, bilatu irudiak Interneten, eta egin horma-irudi bat gai honi buruz: ***“Zer egin dezakete haurrek GIHen alde”.***

1. jarduerako bideoan, errezeta txiki bat eskaini da jada.

Egin erakusketa bat horma-irudi guztiekin, ikastetxean ondo ikusten den toki batean. Hobe hezkuntza-elkarte osoak eta familia guztiek ikusteko toki batean egiten bada (atartean, korridorean).

Inaugurazio-egunean, GIHen aldeko rapa erabil daiteke ereserki gisa.

